

BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ

EUROSISTEM

ZONA UNICĂ DE PLĂȚI ÎN EURO (SEPA)

◀ O PIAȚĂ INTEGRATĂ DE
PLĂȚI DE MICĂ VALOARE ▶

29

EURO

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
Introducere	6
1. Crearea zonei unice de plăți în euro	7
> Prezentare generală a SEPA	7
> De ce SEPA?	10
> Inițiativele sectorului bancar	11
> Calendar	14
2. Impactul SEPA asupra factorilor implicați	15
> Pentru consumatori	16
> Pentru comercianți	16
> Pentru întreprinderi	17
> Pentru bănci	17
> Pentru furnizorii de infrastructuri	18
3. Componentele SEPA	19
> Instrumentele de plată SEPA	19
> Infrastructurile SEPA	24
> Standardizarea	25
> Cadrul juridic	26
4. SEPA și Eurosistemul	27
> Perspectiva Eurosistemului asupra SEPA	27
> Obiectivele Eurosistemului	27
> Asigurarea condițiilor pentru crearea SEPA	28
> Anticipațiile pe termen lung ale Eurosistemului	29

Jean-Claude Trichet

CUVÂNT ÎNAINTE

Odată cu crearea SEPA, toate plățile în euro vor deveni interne.

De la introducerea bancnotelor și monedelor euro în anul 2002, consumatorii au avut posibilitatea de a efectua plăți în numerar pretutindeni în zona euro utilizând un singur portofel și o singură monedă. A sosit momentul ca aceștia să poată efectua plăți fără numerar în întreaga zonă euro, dintr-un singur cont, în aceleași condiții de bază, indiferent de locul în care s-ar afla. Pentru a facilita acest lucru, toate piețele de plăți de mică valoare din zona euro se vor uni, formând o singură piață – zona unică de plăți în euro (SEPA). În cadrul SEPA, toate plățile în euro vor fi considerate plăți interne, iar distincția care se face în prezent între plățile naționale și cele transfrontaliere va fi eliminată. Aceasta presupune schimbări nu doar în sectorul bancar, ci și în ceea ce privește modalitățile obișnuite de plată ale clienților din toate țările zonei euro.

Aceste modificări sunt necesare în vederea realizării unei piețe mai integrate a plăților, care va aduce cu sine avantaje economice substanțiale. SEPA nu numai că va introduce servicii mai ușor de comparat, dar va stimula, de asemenea, concurența și inovația. Instituțiile care pot să adopte noile progrese tehnologice și care oferă clienților servicii suplimentare vor avea de câștigat în urma creării acestei noi piețe integrate și competitive. Proiectul SEPA nu trebuie considerat o „operațiune punctuală”, ci mai degrabă un proiect în continuă dezvoltare, care facilitează integrarea europeană și care încearcă să perfecționeze în permanență toate aspectele legate de piața plăților de mică valoare din zona euro. De asemenea, SEPA va contribui semnificativ la Agenda de la Lisabona, care urmărește stimularea competitivității și asigurarea dezvoltării continue a economiei europene. Proiectul SEPA este un element important al pieței unice europene, necesitând susținerea deplină a tuturor factorilor implicați. Eurosistemul susține cu fermitate proiectul SEPA.

SEPA va consolida integrarea europeană.

SEPA va stimula concurența și inovația, îmbunătățind condițiile la nivelul consumatorilor.

Jean-Claude Trichet

Președintele Băncii Centrale Europene

INTRODUCERE

În urma instituirii Comunității Economice Europene în anul 1958, evoluția către o piață financiară europeană cu un grad sporit de integrare a fost marcată de o serie de evenimente. Cele mai vizibile au fost introducerea euro în anul 1999 și trecerea efectivă la noua monedă în țările din zona euro în 2002. Mai puțin vizibile, dar la fel de importante, au fost crearea sistemului de plăți de mare valoare al băncilor centrale – TARGET – la data de 1 ianuarie 1999 și înlocuirea acestuia cu sistemul TARGET2 în 2007. TARGET2 constituie coloana vertebrală a sistemului financiar în euro și instrumentul de implementare a politicii monetare unice a Eurosistemului. Proiectul SEPA reprezintă următorul pas important către realizarea unei integrări europene mai profunde. SEPA va permite clienților efectuarea de plăți în euro fără numerar către orice beneficiar, oriunde în zona euro, prin utilizarea unui singur cont bancar și a unui singur set de instrumente de plată. Astfel, toate plățile de mică valoare în euro vor deveni interne și nu va mai exista nicio deosebire între plățile naționale și cele transfrontaliere în cadrul zonei euro.

În anul 2002, sectorul bancar a inițiat acest proiect ambițios prin crearea Consiliului European al Plăților (*European Payments Council – EPC*). EPC definește noile norme și proceduri referitoare la plățile în euro, angrenând în proces nu numai factorii implicați din zona euro, ci și pe cei din alte țări ale Uniunii Europene (UE), Islanda, Liechtenstein, Norvegia și Elveția. Astfel, comunitățile din afara zonei euro vor avea posibilitatea de a participa la sistemele de plăți în euro și vor putea adopta standardele și practicile SEPA, contribuind prin aceasta la realizarea unei piețe unice pentru serviciile de plăți.

Această broșură oferă o prezentare generală a proiectului SEPA. Eurosistemul – Banca Centrală Europeană (BCE) și băncile centrale naționale (BCN) din zona euro – este responsabil de funcționarea armonioasă a sistemelor de plăți din zona euro și, de aceea, acordă o importanță deosebită creării SEPA în zona euro. În consecință, prezenta broșură se axează în principal pe zona euro.

CREAREA ZONEI UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO

> PREZENTARE GENERALĂ A SEPA

SEPA ESTE:

- > o zonă în care consumatorii, întreprinderile și alți participanți la activitatea economică vor putea iniția și primi plăți în euro, indiferent dacă se află în interiorul sau în afara granițelor naționale, în aceleași condiții de bază, cu aceleași drepturi și obligații fundamentale, oriunde s-ar afla.

OBIECTIVUL SEPA ESTE:

- > consolidarea integrării europene prin realizarea unei piețe unice pentru plăți de mică valoare. O piață unică pentru toate plățile în euro va stimula concurența și inovația, oferind servicii mai bune clienților.

SEPA CUPRINDE:

- > moneda unică;
- > un singur set de instrumente de plată în euro – virament, debitare directă și plăți prin card;
- > infrastructuri eficiente de procesare a plăților în euro;
- > standarde tehnice comune;
- > practici comune;
- > un cadru juridic armonizat;
- > dezvoltarea continuă de noi servicii oferite consumatorului.

CREAREA ZONEI UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO

SEPA NECESITĂ COLABORAREA URMĂTOARELOR STRUCTURI:

> **sectorul bancar european** este responsabil de restructurarea sistemelor de plăți din zona euro. Pe termen scurt, acest proces va genera costuri substanțiale; cu toate acestea, pe termen mediu și lung, sectorul bancar european va beneficia de reduceri de costuri și de noi surse potențiale de venituri. În vederea coordonării acestor eforturi, sectorul bancar a înființat un organism de decizie pentru administrarea și coordonarea proiectului SEPA. Acest organism, denumit Consiliul European al Plăților, este constituit din 74 de bănci și asociații bancare europene, inclusiv cele trei asociații europene ale sectorului de creditare și Asociația bancară din zona euro (*Euro Banking Association* – EBA). De asemenea, operatori din sector provenind din statele membre ale UE, precum și din Islanda, Liechtenstein, Norvegia și Elveția sunt reprezentați în EPC, ale cărui activități vizează toate plățile în euro din aceste țări;

www.europeanpaymentscouncil.eu

> **sectorul sistemelor europene de compensare și decontare** are drept obiectiv asigurarea accesului la orice beneficiar din zona euro prin intermediul instrumentelor SEPA. Diferiți furnizori de infrastructuri, precum casele de compensare automată (*Automated Clearing Houses* – ACH) și procesatorii de carduri, participă activ la acest proces. Asociația europeană a caselor de compensare automată (EACHA) a elaborat o serie de proceduri pentru a asigura interoperabilitatea dintre infrastructuri, în timp ce EBA a creat STEP2, prima casă de compensare automată paneuropeană (PEACH), pentru compensarea plăților, atât transfrontaliere, cât și naționale, de mică valoare în euro;

www.abe.org

> **întreprinderile din zona euro** (corporații, comercianți, întreprinderi mici și mijlocii) sunt implicate în elaborarea serviciilor de automatizare a procesului de plată. Aceste servicii sunt foarte variate, de la cele de facturare până la cele de reconciliere, și contribuie la asigurarea procesării automatizate (STP) de la un capăt la altul pentru toate plățile. Aceasta reduce costul inițierii și primirii plăților, care se efectuează fără hârtie sau intervenție manuală. Trezorerii corporativi sunt reprezentați de Asociația europeană a trezoreriilor corporativi (EACT);

www.eact.eu

CREAREA ZONEI UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO

- > **administrațiile publice** și **consumatorii** vor fi utilizatorii noilor instrumente de plată SEPA. Autoritățile guvernamentale și administrațiile publice efectuează un volum substanțial de plăți naționale și transfrontaliere, aferente pensiilor, asigurărilor sociale, precum și taxelor și impozitelor. Prin urmare, este necesar un angajament ferm din partea administrațiilor publice. Consiliul Afaceri Economice și Financiare (Consiliul ECOFIN) și-a exprimat în repetate rânduri sprijinul solid față de crearea SEPA.

www.consilium.europa.eu

În proiectul SEPA sunt implicate următoarele **autorități publice**:

- > **Eurosistemul** și-a făcut cunoscute așteptările privind proiectul în mai multe publicații și monitorizează îndeaproape progresul și evoluția SEPA;
- > **Comisia Europeană** a elaborat o strategie destinată eliminării barierelor de pe piața internă și simplificării normelor care o reglementează. De exemplu, a propus Directiva privind serviciile de plată, care a fost aprobată de Parlamentul European și de Consiliul UE în anul 2007;
- > se așteaptă ca **autoritățile naționale** să se implice tot mai mult și să fie printre primii utilizatori ai instrumentelor de plată SEPA.

www.ecb.europa.eu
www.ec.europa.eu/internal_market

CREAREA ZONEI UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO

> DE CE SEPA?

În prezent, economia zonei euro nu poate exploata la maximum avantajele pieței unice.

În prezent, economia zonei euro nu poate exploata la maximum avantajele Uniunii Economice și Monetare. Clienții se confruntă cu dificultăți atunci când inițiază plăți de mică valoare în euro către alte țări din zona euro, întrucât efectuarea acestor plăți se face adesea într-un format diferit și durează mai mult. Atât timp cât această situație va persista, nu se va putea considera că implementarea euro ca monedă unică s-a încheiat.

În pofida introducerii euro în anul 1999 și a creării TARGET/TARGET2, sistemul comun de plăți de mare valoare în euro, plățile electronice de mică valoare continuă să fie procesate în mod diferit pe tot cuprinsul zonei euro. În ansamblu, numărul și categoriile de instrumente de plată, standardele și infrastructurile de procesare a plăților de mică valoare nu s-au modificat semnificativ de la introducerea euro. În acest context, întreprinderile cu un număr semnificativ de plăți transfrontaliere trebuie să aibă așadar deschise conturi bancare în multe dintre țările în care își desfășoară activitatea. Legislația națională complică și mai mult tranzacțiile transfrontaliere, întrucât actorii implicați în acest proces se supun unor reguli și cerințe diferite, în funcție de țara cu care derulează tranzacțiile.

Această fragmentare afectează nu numai plățile transfrontaliere în euro, ci și pe cele naționale, având un impact nefavorabil asupra inovației și concurenței la nivelul zonei euro. Crearea unei piețe unice va permite creșterea inovației, indiferent de granițele naționale.

Piețele europene de plăți de mică valoare fragmentate vor fi înlocuite treptat de o piață a zonei euro unificată și concurențială.

Astfel, obiectivul SEPA este de a crea o piață integrată, concurențială și inovatoare a plăților de mică valoare pentru toate plățile fără numerar în euro care, în ultimă instanță, vor fi procesate în totalitate electronic. Prin urmare, SEPA va aduce avantaje tuturor clienților.

CREAREA ZONEI UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO

> INIȚIATIVELE SECTORULUI BANCAR

În procesul de implementare a SEPA, sectorul bancar s-a concentrat în principal asupra dezvoltării instrumentelor de plată SEPA. În primul rând, sectorul bancar a creat noi sisteme de plăți pentru operațiunile de virament și debitare directă, elaborând, de asemenea, un cadru pentru plățile prin card. În al doilea rând, a identificat principiile care stau la baza infrastructurilor de procesare și a abordat aspectele referitoare la standardizare. Aceste etape au contribuit la facilitarea implementării noilor instrumente comune de plată în zona euro. Deși, inițial, această activitate s-a axat în special pe relațiile interbancare, în anul 2008 sectorul bancar a început să caute modalități de îmbunătățire a procesării plăților dintre clienți și bănci (operațiunile dintre client și bancă și dintre bancă și client).

Noile **instrumente de plată** oferite de sectorul bancar clienților se vor baza pe un nou set de norme, practici și standarde pentru plățile în euro.

EPC a elaborat seturi de reguli cu privire la sistemul de virament SEPA și sistemul de debitare directă SEPA – precum și un cadru de plăți prin card SEPA –, prin intermediul cărora băncile pot să creeze produse de plată SEPA.

În ceea ce privește operațiunile de virament și debitare directă, au fost concepute noi sisteme comune care le permit clienților să inițieze sau să primească transferuri în euro către sau de la orice contrapartidă din zona euro. Aceste sisteme sunt definite într-un set de reguli cuprinzând normele, practicile și standardele aplicabile acestor plăți în euro. În privința plăților prin card, s-a optat pentru o strategie de „adaptare”, pentru ca sistemele existente și operatorii acestora să aibă posibilitatea de a se adapta unui nou set de practici operaționale, precum și standardelor și proceselor tehnice aferente. EPC a creat un cadru care explică modalitatea în care sistemele de carduri (precum și instituțiile emitente, instituțiile acceptante și operatorii de carduri) trebuie să își adapteze operațiunile curente în vederea respectării principiilor SEPA pentru plățile în euro efectuate prin card. O caracteristică de bază a noilor instrumente de plată este distincția clară între sisteme (norme, practici și standarde) și infrastructuri. Acest lucru va permite ca plățile SEPA să fie procesate de orice infrastructură.

CREAREA ZONEI UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO

Instituțiile financiare răspund de calitatea produselor SEPA pe care le pun la dispoziție și au posibilitatea de a oferi clienților produse îmbunătățite, cu condiția ca acestea să fie în concordanță cu diferitele sisteme și cadre.

Infrastructurile se ocupă de cadrul operațional pentru compensarea și decontarea plăților în euro.

EPC a definit un cadru care clarifică normele și procedurile de urmat de către furnizorii de infrastructuri (de exemplu, casele de compensare automată, procesatorii sistemelor de carduri și alți procesatori care asigură prelucrarea, transferul și schimbul de informații referitoare la plăți destinate instituțiilor financiare).

În mod tradițional, acești furnizori de infrastructuri răspund de administrarea normelor, a practicilor și a standardelor referitoare la plățile efectuate pe teritoriul unei țări și, de regulă, oferă servicii de procesare instituțiilor financiare. În noul context al SEPA, normele și standardele sunt definite în cadrul sistemelor SEPA, care sunt separate de infrastructurile de procesare. Această separare va oferi furnizorilor de infrastructuri posibilitatea de a intra în concurență și de a-și oferi serviciile de procesare oricărei bănci sau oricărui furnizor de sisteme de carduri.

STEP2, prima casă de compensare automată paneuropeană, este administrată de EBA Clearing. Alte case de compensare europene, care sunt reprezentate de EACHA, au elaborat un cadru care facilitează interoperabilitatea între diversele infrastructuri europene. Astfel, cadrul va permite ca toate operațiunile de virament și debitare directă SEPA să fie inițiate și permise de orice client din Europa.

Servicii de la client la bancă

Pe baza sistemelor SEPA, instituțiile financiare au posibilitatea ca, separat sau în colaborare cu alte instituții, să elaboreze produse îmbunătățite și să le ofere clienților. Aceste servicii trebuie să fie transparente, iar EPC trebuie notificată în momentul în care devin operaționale.

În elaborarea sistemelor și a cadrelor SEPA, EPC s-a axat pe domeniul interbancar. În anul 2008, EPC a hotărât să își extindă aria de activitate, intensificând acțiunile

CREAREA ZONEI UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO

legate de relațiile dintre clienți și bancă. Obiectivul este elaborarea unor servicii la nivelul SEPA, care să extindă instrumentele de plată SEPA.

Se lucrează în prezent la servicii care să le permită clienților să inițieze plăți SEPA la comerțanții online prin intermediul aplicațiilor de *internet banking* (**inițierea plăților online**) sau cu ajutorul telefoanelor mobile (**inițierea plăților printr-un dispozitiv mobil**). Alte servicii permit confirmarea electronică a plăților. De exemplu, serviciul de **reconciliere electronică** este oferit clienților după efectuarea plății. Facturile sunt corelate electronic cu plățile aferente, iar evidențele contabile ale beneficiarului sunt actualizate automat. Eurosistemul a încurajat EPC să continue activitatea legată de aceste servicii cu valoare adăugată.

În afara cadrului EPC, au fost demarate lucrările la unul dintre cele mai utilizate servicii cu valoare adăugată: **facturarea electronică**. Acest serviciu este oferit clienților înainte de efectuarea plății. Facturile sunt transmise direct către aplicația de *internet banking* a plătitorului și, după ce plătitorul acceptă factura, este generată instrucțiunea de plată automată care conține toate informațiile necesare cu privire la plătitor și la beneficiar. Această activitate este derulată de grupul de experți în facturare electronică al Comisiei Europene. Obiectivul este elaborarea unui cadru de facturare electronică până la sfârșitul anului 2009. Astfel de inițiative sunt puternic încurajate de BCE, întrucât asocierea serviciilor cu valoare adăugată și a instrumentelor de plată SEPA creează un potențial semnificativ de economisire pentru economie, prin eliminarea suportului de hârtie și realizarea unui sistem de procesare automatizată (STP) de la un capăt la altul.

Servicii cu
valoare adăugată
oferite înainte
efectuării plății

Procesarea
plății

Servicii cu
valoare adăugată
oferite după
efectuarea plății

Sistem de procesare automatizată de la un capăt la altul

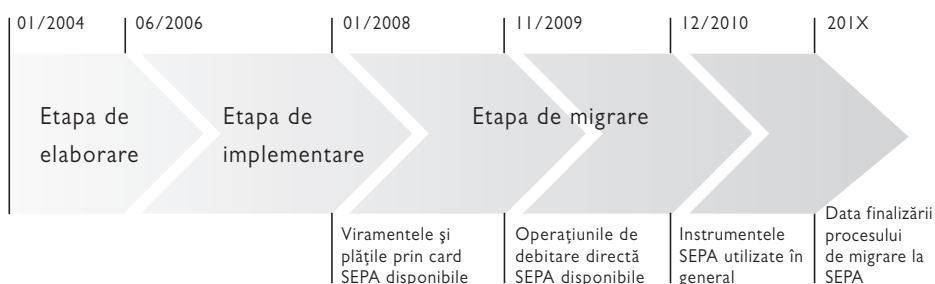

CREAREA ZONEI UNICE DE PLĂȚI ÎN EURO

> CALENDAR

EPC a stabilit calendarul de derulare a proiectului SEPA, care cuprinde trei etape principale: etapa de elaborare, etapa de implementare și etapa de migrare.

Calendarul EPC

Prima etapă, respectiv **etapa de elaborare**, a început în anul 2004. Aceasta a presupus elaborarea noilor sisteme de operațiuni de virament și debitare directă, a cadrului aferent operațiunilor cu carduri, precum și a celui aferent infrastructurilor de compensare și decontare. Au fost elaborate standardele necesare și au fost specificate, de asemenea, cerințele privind securitatea.

A doua etapă, respectiv **etapa de implementare**, a debutat la jumătatea anului 2006 și a continuat până la sfârșitul anului 2007. Această etapă a proiectului s-a concentrat asupra pregătirilor de implementare a noilor instrumente, standarde și infrastructuri SEPA. Tot în cadrul acestora au fost realizate și o serie de teste. Organismele însărcinate cu implementarea/migrarea la nivel național, care au fost înființate în fiecare țară din zona euro, au sprijinit acest proces prin monitorizarea pregătirilor efectuate de factorii implicați în vederea implementării SEPA. Aceștia din urmă au fost foarte diverși, incluzând bănci, operatori de infrastructuri, administrații publice, întreprinderi și alți utilizatori.

Etapa finală este **etapa de migrare**, în decursul căreia sistemele de plăți naționale vor funcționa în paralel cu noile sisteme SEPA. Clienții vor beneficia atât de „vechile” instrumente naționale, cât și de noile instrumente SEPA, iar infrastructurile de compensare și decontare vor putea procesa plățile utilizând ambele tipuri de instrumente. Obiectivul vizat este realizarea unei migrări treptate, determinate de piață, către SEPA, masa critică a operațiunilor fiind migrată până la finele anului 2010.

După perioada de migrare, serviciile de ordonare și recepționare a plăților în euro, care se bazează pe actualele sisteme interne de operațiuni de virament și debitare directă (sau sisteme echivalente) nu vor mai fi disponibile pentru clienți.

IMPACTUL SEPA ASUPRA FACTORILOR IMPLICAȚI

Proiectul SEPA va avea un impact semnificativ asupra tuturor factorilor implicați, generând atât oportunități, cât și o serie de provocări. SEPA va determina un grad sporit de concurență, datorită faptului că zona euro va deveni o piață integrată, în cadrul căreia furnizorii vor putea să își ofere serviciile în întreaga zonă euro. Alternativele diversificate de furnizori de servicii, coroborate cu economiile de scară, vor asigura clienților o gamă mai largă de soluții de plată competitive. SEPA va oferi și un număr considerabil de avantaje suplimentare.

IMPACTUL SEPA ASUPRA FACTORILOR IMPLICAȚI

> PENTRU CONSUMATORI

Instrumentele de plată SEPA vor fi disponibile la nivelul întregii zone euro, ceea ce va ușura viața consumatorilor.

> Consumatorii **vor avea nevoie de un singur cont bancar**. Din acesta, ei vor putea efectua operațiuni de virament și debitare directă în euro oriunde în zona euro, în condiții similare celor existente la nivel național. De exemplu, aceștia vor putea achita chiria copiilor aflați la studii în străinătate, o casă de vacanță sau serviciile prestate de diverse societăți europene (telefonie mobilă, asigurări, utilități etc.). Persoanele care locuiesc, muncesc sau se află la studii în afara țării de origine nu vor mai avea nevoie de un cont bancar în țara de origine și de un altul în străinătate.

> Utilizarea **cardurilor de plată** va deveni mai eficientă, întrucât consumatorii vor avea posibilitatea de a utiliza același card pentru toate plățile în euro. Astfel, aceștia vor fi mai puțin nevoiți să poarte numerar asupra lor.

> **Servicii inovatoare** vor putea fi oferite consumatorilor indiferent de granițele naționale. Obiectivul pe termen lung al sectorului bancar îl constituie utilizarea instrumentelor de plată SEPA exclusiv în format electronic. Plățile vor putea fi atunci asociate cu ușurință serviciilor cu valoare adăugată (respectiv acelor servicii menite să simplifice procesul de plată – pentru consumatori și pentru agenții economici – atât înainte, cât și după decontarea unei plăți). Aceste servicii includ facturarea electronică, inițierea unor plăți online sau printr-un telefon mobil, emiterea de bilete de avion electronice și reconcilierea electronică. Prin urmare, consumatorii vor aloca mai puțin timp efectuării plăților.

> PENTRU COMERCIANȚI

Cardurile de plată câștigă tot mai mult teren în cadrul preferințelor consumatorilor și tind să înlocuiască, într-o măsură tot mai mare, cecurile și plățile în numerar. Astfel, se estimează că utilizarea cardurilor va deveni tot mai frecventă în viitor. Pentru a accepta carduri de plată, comercianții trebuie să încheie un contract cu o bancă acceptantă, care procesează în numele acestora plățile efectuate cu cardul, analizând informațiile referitoare la plată și la titularul cardului, care sunt transmise apoi băncii emitente prin intermediul infrastructurii de compensare. În această privință, SEPA prezintă următoarele avantaje:

> băncile acceptante vor putea procesa toate plățile prin card care respectă cerințele SEPA, chiar și la nivel transfrontalier. În contextul SEPA, comercianții vor avea posibilitatea de **a opta pentru orice bancă acceptantă** din zona euro în vederea procesării plăților prin card, ceea ce va conduce la o concurență sporită și la reducerea costurilor;

> terminalele POS din zona euro vor deveni **tot mai standardizate**. Prin urmare, va exista o gamă mai diversificată de furnizori de terminale, iar comercianții vor putea accepta mai multe tipuri de carduri cu un singur terminal. Concurența sporită dintre sistemele de carduri va conduce, de asemenea, la diminuarea comisioanelor pentru comercianți.

IMPACTUL SEPA ASUPRA FACTORILOR IMPLICAȚI

> PENTRU ÎNTREPRINDERI

SEPA va contribui la simplificarea modului în care întreprinderile își administrează plățile.

> Întreprinderile își vor putea derula toate tranzacțiile financiare în euro **prin intermediul unui singur cont bancar, utilizând instrumentele de plată SEPA.**

Procesarea plăților se va simplifica, întrucât toate plățile vor fi inițiate sau primite în același format. Prin centralizarea administrării plăților și a lichidității, întreprinderile care desfășoară activități la nivelul întregii zone euro vor putea reduce atât costurile, cât și timpul afectat acestor operațiuni.

> **Serviciile cu valoare adăugată**, precum facturarea electronică și reconcilierea electronică, vor ajuta întreprinderile să își optimizeze modul de procesare a plăților. În prezent, aceste servicii sunt adesea oferite exclusiv la nivel național, întrucât existența

unor formate de plată și a unor cerințe juridice diferite îngreunează utilizarea transfrontalieră a acestora. Sistemele de plăți SEPA standardizate vor facilita depășirea acestui obstacol, iar întreprinderile vor beneficia astfel de procesare automatizată (STP) de la un capăt la altul.

> PENTRU BĂNCI

Prin noile instrumente de plată și infrastructuri la nivelul întregii zone euro, SEPA va avea următoarele avantaje pentru bănci:

> băncile vor putea să își **extindă** activitatea și să intre în concurență la nivelul zonei euro, deoarece își vor putea oferi serviciile cu mai multă ușurință clienților din întreaga zonă euro. Băncile își vor putea diversifica, de asemenea, activitățile, oferind clienților, pe lângă produsele SEPA, servicii cu valoare adăugată;

> SEPA va contribui la o integrare europeană mai profundă și la o **eficiență** sporită a pieței. Prin uniformizarea condițiilor de efectuare a plăților, SEPA va oferi un set unic de norme, acces liber și în condiții de tratament egal, accesibilitate, transparență și interoperabilitate, care vor încuraja

concurența, permițând astfel băncilor să negocieze condiții mai favorabile cu furnizorii de servicii.

Regulamentul nr. 2560/2001 a fost adoptat pentru a uniformiza comisioanele aferente plăților naționale și transfrontaliere comparabile. Începând cu data de 1 iulie 2002, acesta s-a aplicat plăților prin card și retragerilor de la bancomate, iar de la 1 ianuarie 2003 aplicarea acestuia a vizat și operațiunile de virament în valoare de până la 12 500 EUR. De la 1 ianuarie 2006, regulamentul s-a aplicat și transferurilor în euro în valoare de cel mult 50 000 EUR, efectuate între două conturi în euro în cadrul UE. Comisia Europeană a propus extinderea normelor privind plățile transfrontaliere în euro pentru a include debitarea directă și va finaliza revizuirea regulamentului în anul 2009, în vederea facilitării SEPA.

IMPACTUL SEPA ASUPRA FACTORILOR IMPLICAȚI

> Regulamentul nr. 2560/2001, care instituie principiul uniformității comisioanelor aferente plăților transfrontaliere și plăților naționale comparabile în cadrul UE, a generat un dezechilibru între comisioanele bancare și costurile aferente tranzacțiilor transfrontaliere. Acesta nu poate fi corectat decât prin reorganizarea modului de procesare a plăților transfrontaliere – din punctul de vedere al procesării, compensării și decontării – pentru ca acesta să devină la fel de **eficient și necostisitor** ca și procesarea plăților naționale, care reprezintă obiectivul principal al SEPA.

> PENTRU FURNIZORII DE INFRASTRUCTURI

Separarea elaborării sistemelor de plăți de furnizorii de infrastructuri (de exemplu, casele de compensare automată și procesatorii sistemelor de carduri) va conduce la o concurență sporită în rândul acestora.

- > Furnizorii de infrastructuri **nu vor mai fi limitați de granițele naționale**, ci vor avea posibilitatea de a-și oferi serviciile în întreaga zonă euro.
- > **Interoperabilitatea** sau interconectarea diversilor furnizori de infrastructuri va deveni posibilă grație unui set comun de standarde tehnice.
- > Procesatorii de carduri vor putea **deservi diferite sisteme de carduri și bănci acceptante** la nivelul întregii zone euro.

EFORTURILE DE MIGRARE PENTRU CLIENȚI

Se estimează că adoptarea SEPA va avea, în general, un impact redus asupra clienților. Aceștia din urmă s-ar putea confrunta cu unele modificări în momentul înlocuirii instrumentelor naționale de plată cu instrumentele de plată SEPA. De exemplu, numărul de cont în format național va fi înlocuit de codul IBAN, iar formatul tipizatelor utilizate la inițierea plăților ar putea fi diferit de cel al formularelor naționale actuale.

COMPONENTELE SEPA

Crearea unei piețe unice de plăți de mică valoare în zona euro este un proces continuu. Totuși, o etapă importantă a fost depășită, dat fiind că elementele de bază au fost, în cea mai mare parte, implementate. Următorul pas va fi crearea de servicii cu valoare adăugată și punerea acestora la dispoziția clienților. Serviciile vor îmbunătăți și vor garanta ușurința efectuării plăților SEPA, promovând prin aceasta crearea unei zone de plăți fără numerar, cu procesare automatizată de la un capăt la altul pentru toate plățile.

ZONA UNICĂ DE PLĂȚI ÎN EURO

Procesare automatizată de la un capăt la altul

Servicii cu valoare adăugată

+

Numai pentru uz electronic

+

Instrumente de plată, infrastructuri,
standarde și temeuri juridice comune

> INSTRUMENTELE DE PLATĂ SEPA

EPC a creat două noi sisteme de plată, respectiv sistemele de virament și debitare directă, precum și un cadru SEPA pentru plățile prin card. Instrumentele naționale actuale vor fi înlocuite treptat de instrumentele SEPA pe baza acestor sisteme și cadre SEPA comune.

COMPONENTELE SEPA

OPERAȚIUNILE DE VIRAMENT SEPA

Sistemul de virament SEPA (SCT) reprezintă un sistem de plăți interbancare, care stabilește un set comun de reguli și procese aplicabile viramentelor în euro. Acesta definește un nivel de servicii comun și un interval de timp în care instituțiile financiare participante la sistem trebuie să efectueze operațiunile de virament SEPA. Sistemul a fost lansat în luna ianuarie 2008.

Caracteristici ale sistemului SCT

- > Accesibilitate la nivelul întregii zone SEPA – sistemul se adresează tuturor clienților.
- > Suma totală este creditată în contul beneficiarului; nu există limită în ceea ce privește valoarea plății.
- > Perioada maximă de decontare este de trei zile lucrătoare¹.
- > Sistemul este separat de infrastructura de procesare.
- > Codurile IBAN și BIC sunt utilizate ca elemente de identificare a contului.
- > Există un set cuprinzător de reguli aplicabile plăților respinse și returnate.

Ce este un virament?

O plată inițiată de către plătitor. În cadrul unei operațiuni de virament, o instrucțiune de plată este transmisă către banca plătitorului (banca expeditorului), care transferă fonduri către banca beneficiarului plății (banca destinatarului), eventual prin mai mulți intermediari.

¹) Conform Directivei privind serviciile de plată, care intră în vigoare la data de 1 noiembrie 2009, perioada maximă de decontare va fi de trei zile lucrătoare până la 1 ianuarie 2012 și de o zi lucrătoare după această dată.

COMPONENTELE SEPA

OPERAȚIUNILE DE DEBITARE DIRECTĂ SEPA

Sistemul de debitare directă (SDD) SEPA este un sistem de plăți interbancare, care stabilește un set comun de reguli și procese aplicabile operațiunilor de debitare directă exprimate în euro. Acesta definește un nivel de servicii comun și un interval de timp în care instituțiile financiare participante la acest sistem trebuie să efectueze operațiunile de debitare directă SEPA. Sistemul SDD va fi lansat la 1 noiembrie 2009.

Modelul de bază pentru SDD

În cadrul noului sistem SDD, debitorul acordă mandatul direct creditorului. O soluție *e-mandat* va permite consumatorilor inițierea de mandate electronice prin intermediul aplicațiilor de *internet banking*.

Caracteristici ale sistemului de bază SDD

- > Asigură accesibilitate totală la nivelul întregii zone SEPA – operațiunile de debitare directă pot fi efectuate către orice beneficiar.
- > Include plăți în euro atât recurente, cât și ocazionale.
- > Perioada necesară pentru efectuarea unei operațiuni este de cinci zile lucrătoare pentru o plată ocazională sau pentru prima plată dintr-o serie de plăți recurente și de două zile lucrătoare pentru plățile recurente ulterioare.
- > Sistemul este separat de infrastructura de procesare.
- > Codurile IBAN și BIC sunt utilizate ca elemente de identificare a contului.
- > Pune la dispoziție un set cuprinzător de reguli aplicabile plăților respinse și returnate.

Caracteristici speciale

- > A fost, de asemenea, elaborat un sistem de debitare directă între întreprinderi (*business-to-business*). Acesta se bazează pe sistemul de bază, având însă caracteristici specifice suplimentare pentru utilizarea în cadrul tranzacțiilor între întreprinderi.

Ce este o operațiune de debitare directă?

Un transfer inițiat de beneficiar (banca destinatară) prin intermediul băncii sale după încheierea unui acord în acest sens între beneficiar și plătitor (banca inițiatoare). Operațiunile de debitare directă sunt utilizate adesea pentru efectuarea plăților recurente (cum ar fi facturile pentru utilități publice), calendarul plăților fiind autorizat în prealabil de către plătitor. Se recurge la aceste operațiuni și pentru plățile ocazionale, plătitorul autorizând în acest caz o plată individuală.

COMPONENTELE SEPA

PLĂȚILE PRIN CARD SEPA

Plățile prin card SEPA se vor efectua conform unui set de principii esențiale, pe care băncile emitente, băncile acceptante, precum și sistemele și operatorii de carduri trebuie să le respecte. Aceste principii au fost elaborate de EPC și sunt cunoscute sub denumirea „Cadru SEPA pentru plățile prin card”.

Caracteristicile plăților prin card SEPA

- > Titularii de carduri vor putea plăti cu un singur card în întreaga zonă euro (singura constrângere fiind mărcile de carduri acceptate de comercianți).
- > Titularii de carduri și comercianții vor putea să efectueze și, respectiv, să încaseze plăți prin card în mod consecvent și uniform, la nivelul întregii zone euro.
- > Procesatorii de carduri vor putea să concureze și să își ofere serviciile în întreaga zonă euro, piața de profil devenind astfel mai competitivă, mai sigură și mai puțin costisitoare.

Ce este o plată prin card?

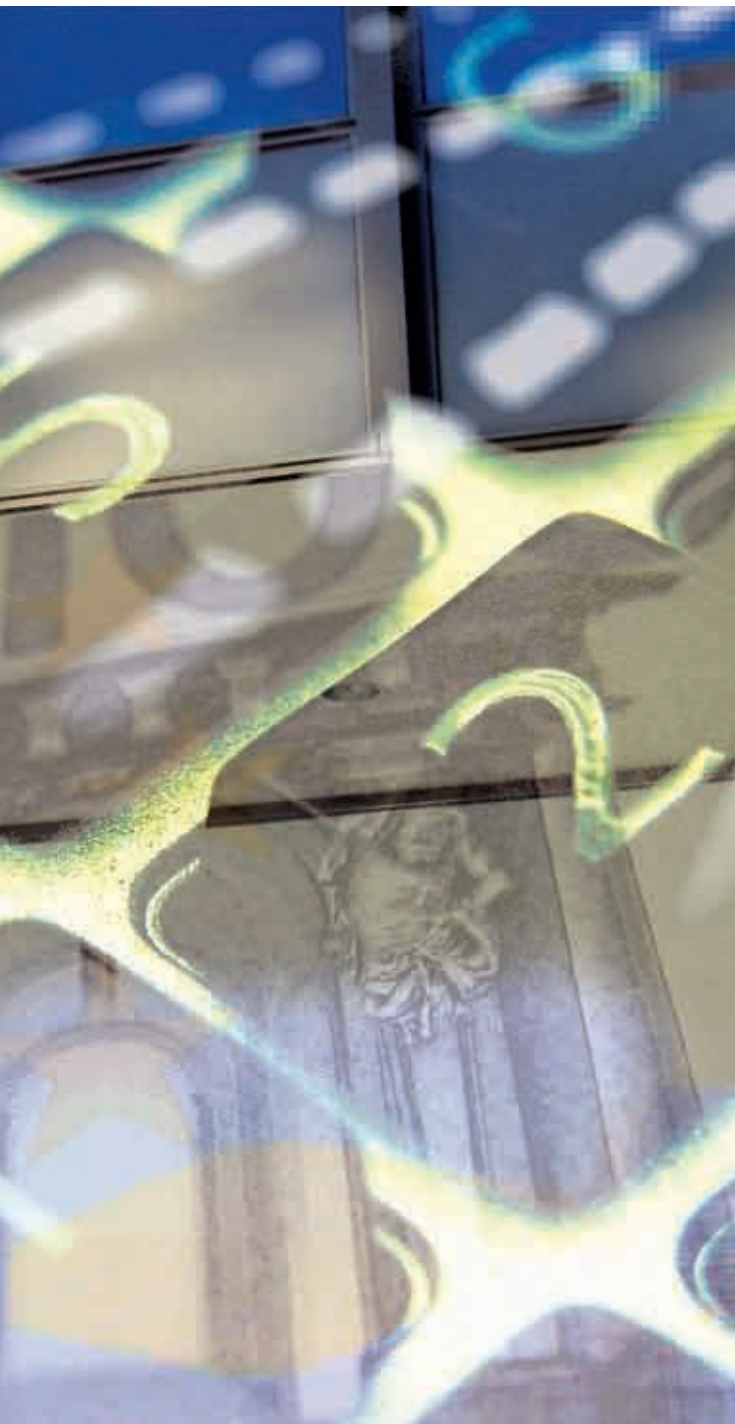
Dintre numeroasele tipuri de carduri de plată aflate la dispoziția titularilor de carduri, se disting două categorii principale:

- > **cardurile de debit**, care permit titularului să debiteze contravaloarea bunurilor achiziționate direct în contul său;
- > **cardurile de credit**, cu ajutorul cărora titularul poate efectua achiziții în limita unei sume prestabilite. Soldul este decontat integral sau parțial la sfârșitul unei perioade determinate, soldul restant fiind considerat credit extins pentru care titularului i se percepe dobândă.

COMPONENTELE SEPA

NUMERARUL SEPA

Funcționarea fără sincope a sistemelor de plăți necesită o combinație de instrumente, printre care și numerarul.

În vederea creării unei „zone unice de numerar în euro” pentru agenții profesioniști care operează cu numerar, BCE a convenit asupra unor măsuri menite să contribuie la crearea unui mediu concurențial echitabil în ceea ce privește serviciile cu numerar din cadrul Eurosistemului. Aceste măsuri vizează sectorul bancar, care reprezintă principala contrapartidă a Eurosistemului în domeniul serviciilor de numerar, precum și intermediarul acestuia în furnizarea de numerar către populație. Pe termen mediu, vor fi aplicate noi măsuri necesare pentru armonizarea în continuare a serviciilor de numerar ale băncilor centrale naționale.

Cine emite bancnote?

BCE are dreptul exclusiv de a autoriza emiterea de bancnote în zona euro. Băncile centrale naționale din cadrul Eurosistemului pun în circulație bancnote euro prin intermediul sectorului bancar. Bancomatele reprezintă principalul canal de distribuție către populație.

COMPONENTELE SEPA

> INFRASTRUCTURILE SEPA

Cadrul EPC de reglementare a mecanismelor de compensare și decontare în cadrul SEPA stabilește principiile ce permit furnizorilor de infrastructuri să deconteze plățile efectuate utilizând sistemele de virament și debitare directă SEPA. Acest cadru face distincția între rolurile și responsabilitățile corespunzătoare sistemelor (regulile aplicabile diferitelor instrumente de plată) și cele corespunzătoare infrastructurilor (furnizorii care oferă servicii de procesare instituțiilor financiare). Cadrul cuprinde, de asemenea, o clasificare a diferitelor tipuri de infrastructuri, de la PEACH și acorduri între grupuri până la acorduri bilaterale. Cadrul privind mecanismele de compensare și decontare în SEPA a intrat în vigoare în luna ianuarie 2008.

CARACTERISTICI ALE INFRASTRUCTURILOR DE COMPENSARE ȘI DECONTARE ÎN CADRUL SEPA

Obiectivul Eurosistemului este de a permite infrastructurilor principale inițierea/primirea de plăți către/din partea tuturor băncilor din zona euro, folosind instrumentele de plată SEPA. Accesul la bănci poate fi direct sau indirect (prin bănci intermediare sau prin conexiuni între infrastructuri). Pentru un schimb eficient de mesaje de plată, furnizorii de infrastructuri ar trebui să adopte reguli uniforme privind interoperabilitatea. Un alt obiectiv vizează asigurarea deplinei transparențe a prețurilor și serviciilor oferite de furnizorii de infrastructuri.

Ce înseamnă compensare și decontare?

Compensarea este procesul de transmitere, reconciliere și confirmare a ordinelor de plată și de stabilire a unui sold final în vederea decontării (pe baza unor operațiuni individuale sau a unor pachete de operațiuni).

Decontarea reprezintă transferul de fonduri între plătitor și beneficiar (precum și între banca plătitorului și cea a beneficiarului).

COMPONENTELE SEPA

Astfel, compensarea și decontarea în cadrul SEPA vor fi proiectate să asigure:

- > accesibilitatea tuturor băncilor din zona euro;
- > separarea între sisteme și infrastructuri.

> STANDARDIZAREA

În cazul sistemelor de plată SEPA, EPC a optat pentru standarde internaționale recunoscute. Scopul este asigurarea procesării automatizate a tuturor plăților în euro. Acesta este un proces care se desfășoară pe trei niveluri.

- > În seturile de reguli privind viramentele și debitarea directă în cadrul SEPA, EPC a inclus **cerințe operaționale** care descriu elementele de date care trebuie schimbate între intermediarii financiari. Pe baza acestor cerințe operaționale, EPC a identificat **cerințele logice**.
- > În ultima etapă, aceste cerințe logice devin **standarde de mesaje** concrete. Standardele selectate sunt standardele de mesaje UNIFI (ISO 20022) în limbaj XML, elaborate de Organizația Internațională de Standardizare. EPC a formulat, de asemenea, un set de orientări pentru implementarea SEPA, care definesc utilizarea standardelor de mesaje UNIFI.

EPC a hotărât ca standardele UNIFI să fie obligatorii pentru transmiterea mesajelor de la o bancă la alta și recomandate pentru mesajele transmise de către client băncii.

Ce sunt standardele?

Standardele reprezintă norme care reglementează tehnologia, comportamentul și interacțiunea. Standardele tehnice sunt necesare pentru a permite interacțiunea și interoperabilitatea între sistemele IT, precum și pentru a favoriza automatizarea procesării plăților.

COMPONENTELE SEPA

> CADRUL JURIDIC

Directiva privind serviciile de plată stabilește cadrul juridic necesar pentru plățile SEPA, fiind, de asemenea, aplicabilă produselor de plată naționale existente. Aceasta a fost adoptată de Parlamentul European și de Consiliul UE în anul 2007 și trebuie transpusă în legislația națională cel târziu până în luna noiembrie 2009. Directiva cuprinde trei elemente de bază, descrise mai jos.

DREPTUL DE A FURNIZA SERVICII DE PLATĂ POPULAȚIEI

Obiectivul directivei este armonizarea condițiilor de acces pe piață pentru furnizorii de servicii de plată nebankari. Aceasta va contribui la stimularea inovației și la crearea unui mediu care să asigure condiții de egalitate și o concurență sporită.

CERINȚE REFERITOARE LA TRANSPARENTĂ ȘI INFORMARE

Directiva stabilește un set clar și concis de cerințe armonizate privind informarea, pe care toți furnizorii de servicii de plată trebuie să le respecte, indiferent dacă oferă produse de plată SEPA sau produse de plată existente la nivel național. În acest fel, va spori gradul de transparență în beneficiul clienților, iar normele naționale, care în prezent diferă substanțial, vor fi armonizate integral.

Ce este Directiva privind serviciile de plată?

În anul 2007, Parlamentul European și Consiliul UE au adoptat Directiva privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, denumită și „Directiva privind serviciile de plată”. Aceasta va asigura aplicarea aceluiași cadru juridic pentru toate plățile efectuate în Europa.

DREPTURILE ȘI OBLIGAȚIILE UTILIZATORILOR ȘI ALE FURNIZORILOR DE SERVICII DE PLATĂ

Directiva va conferi claritate și securitate juridică drepturilor și obligațiilor de bază ale utilizatorilor și furnizorilor de servicii de plată. De asemenea, va furniza cadrul juridic necesar pentru SEPA, armonizând diferitele dispoziții juridice naționale în vigoare.

SEPA ȘI EUROSISTEMUL

> PERSPECTIVA EUROSISTEMULUI ASUPRA SEPA

Eurosistemul consideră SEPA ca fiind o „piață integrată pentru serviciile de plată, care face obiectul unei concurențe efective și în cadrul căreia nu există nicio diferență între plățile naționale și cele transfrontaliere din zona euro”.

Declarația comună a Comisiei Europene și a Băncii Centrale Europene, mai 2006

De ce este Eurosistemul implicat în proiectul SEPA?

Interesul Eurosistemului față de proiectul SEPA și față de integrarea financiară a sistemelor de plăți în general se bazează pe obligația statutară a acestuia, astfel cum este prevăzută în Tratatul de instituire a Comunității Europene, de a promova funcționarea fără sincope a sistemelor de plăți și de a asigura stabilitatea financiară.

> OBIECTIVELE EUROSISTEMULUI

Eurosistemul încurajează dezvoltarea continuă a SEPA în vederea asigurării respectării cerințelor și a nevoilor clienților. Obiectivul său imediat este:

- > punerea la dispoziția tuturor utilizatorilor a sistemelor de debitare directă SEPA, începând cu luna noiembrie 2009;
- > continuarea inițiativelor de creare a unui sistem suplimentar de carduri europene;
- > consolidarea instrumentelor de plată SEPA prin servicii cu valoare adăugată (facturare electronică, reconciliere electronică, inițiere de plăți online etc.), asigurând procesarea automatizată de la un capăt la altul a tuturor plăților SEPA.

SEPA ȘI EUROSISTEMUL

> ASIGURAREA CONDIȚIILOR PENTRU CREAREA SEPA

Eurosistemul susține crearea SEPA, acționând ca un catalizator pentru schimbare și va continua:

- > să formuleze orientări în scopul realizării unei piețe a plăților de mică valoare care să servească cel mai bine interesele UE;
- > să coopereze cu sectorul public pentru a se asigura că acesta se va număra printre primii utilizatori ai produselor de plată SEPA în toate țările;
- > să concluzeze cu toți utilizatorii pentru a se asigura că așteptările acestora sunt luate în considerare de către EPC;
- > să contribuie la coordonarea eforturilor de comunicare:
  - > la nivel transfrontalier, împreună cu Comisia Europeană și EPC, în vederea coordonării activităților de comunicare ale acestora;
  - > la nivel național, împreună cu organismele de coordonare înființate în toate țările din zona euro. Aceste organisme cuprind cu precădere reprezentanți ai autorităților guvernamentale naționale, ai asociațiilor bancare naționale și ai băncilor centrale naționale. Obiectivul acestora este asigurarea implementării elementelor de bază ale SEPA, precum și a informării și pregătirii comunităților bancare naționale cu privire la SEPA.

SEPA ȘI EUROSISTEMUL

> ANTICIPAȚIILE PE TERMEN LUNG ALE EUROSISTEMULUI

Eurosistemul încurajează EPC să continue eforturile depuse pentru realizarea unei piețe unice și inovatoare de plăți de mică valoare în zona euro, care să răspundă nevoilor și cerințelor cetățenilor europeni. Pe termen lung, Eurosistemul anticipează că toate plățile din zona euro vor deveni interne, atingând un nivel de siguranță și eficiență cel puțin asemănător celui practicat în cadrul celor mai performante sisteme de plăți naționale existente.

CALITATEA

În cadrul SEPA, sistemele de plăți în euro vor egala și, în mod ideal, vor depăși, în ceea ce privește viteza și comoditatea, cele mai performante sisteme de plăți disponibile în prezent la nivel național.

PARTICIPAREA FACTORILOR IMPLICAȚI

Toți factorii implicați vor participa la dezvoltarea continuă a SEPA. Deși, pe termen scurt, SEPA reprezintă o provocare pentru toți, pe termen lung va oferi posibilitatea importantă de a beneficia atât de integrarea europeană, cât și de progresul tehnologic.

SIGURANȚA

Clienții se vor simți mai în siguranță atunci când vor folosi instrumentele de plată SEPA, care sunt protejate printr-un set de standarde minime de securitate.

STANDARDIZAREA

Pe termen lung, toate plățile din zona euro vor beneficia de procesare automatizată de la un capăt la altul, care se bazează pe standarde deschise și universale.

OPȚIUNI

Factorii implicați vor avea posibilitatea de a alege dintre instrumente de plată SEPA care sunt în totalitate transparente, fără a fi constrânși de granițele naționale. Toți clienții vor avea o gamă largă de opțiuni în ceea ce privește băncile și produsele de plată. În final, instituțiile financiare vor putea să aleagă dintr-o mare varietate de furnizori de infrastructuri și de procesatori de carduri.

CONCURENȚA

SEPA va conduce la intensificarea concurenței, transformând zona euro într-o piață integrată în cadrul căreia furnizorii își pot oferi serviciile în întreaga zonă euro, indiferent de granițele naționale.

© Banca Centrală Europeană, 2009

Adresa Kaiserstrasse 29,
60311 Frankfurt pe Main, Germania

Adresa poștală Postfach 16 03 19,
60066 Frankfurt pe Main, Germania

Telefon +49 69 1344 0

Website <http://www.ecb.europa.eu>

Fax +49 69 1344 6000

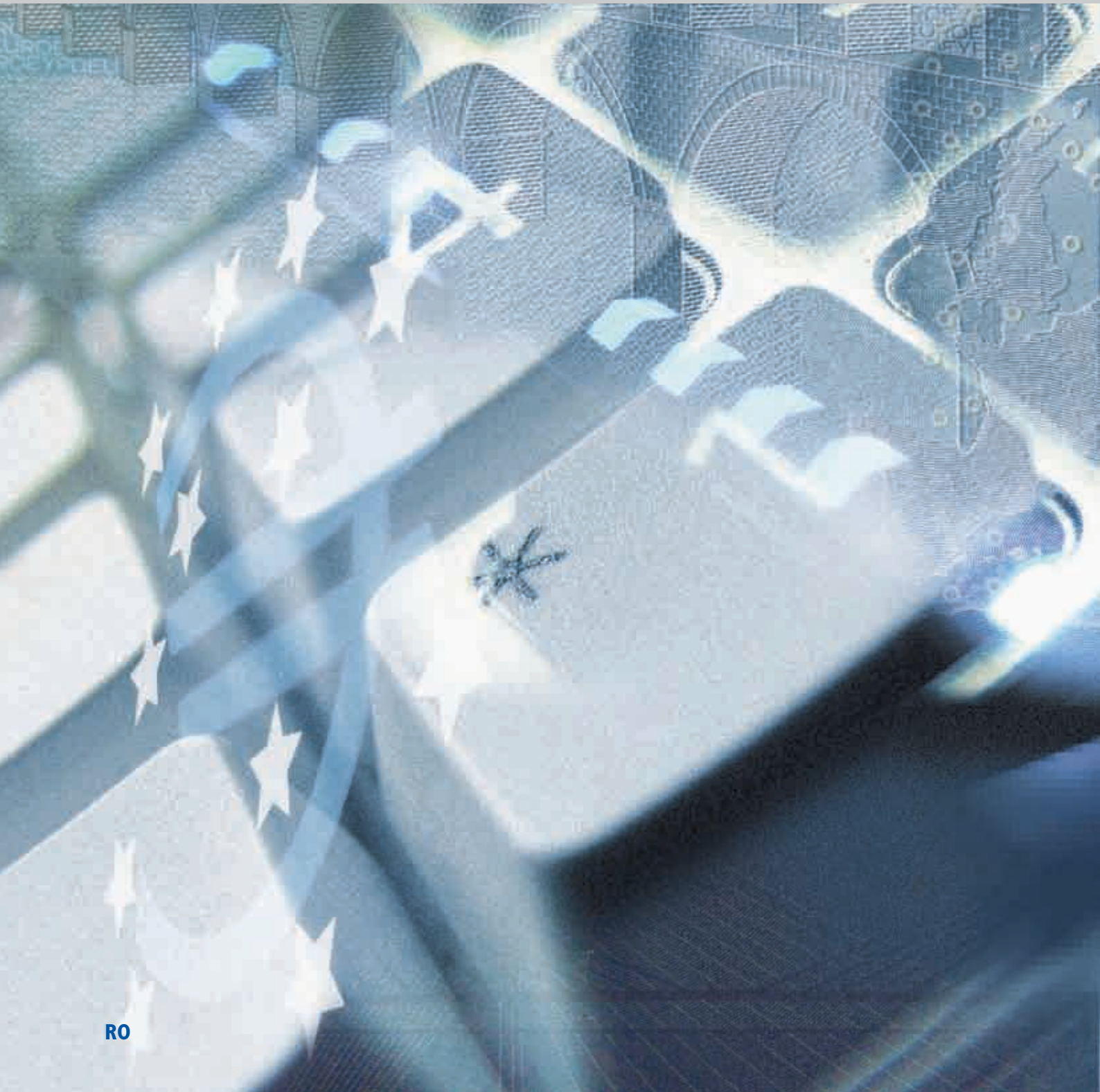
Concepție grafică Alexander Weiler,
Visuelle Kommunikation,
Hünstetten, Germania

Tipărit de Imprimerie Centrale s.a.,
Luxemburg

Toate drepturile rezervate.

ISBN (online) 978-92-899-0591-6

RO